

**«Талшықты материалдарды өңдеу технологиясы» пәні бойынша
Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған
тест спецификациясы**

1. Мақсаты: Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтарды аттестаттау барысында Ұлттық біліктілік тестілеуге арналған тест тапсырмаларын әзірлеу үшін құрастырылған.

2. Міндеті: Педагогтардың біліктілік деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.

3. Мазмұны: 07230600 «Талшықты материалдарды өңдеу технологиясы» мамандығы, 3W07230601 – Талшық өңдеуші, 3W07230602 – Талшықты өңдеу жөніндегі машиналар мен жабдықтардың операторы, 4S07230603 - Техник-технолог біліктіліктеріне арналған «Талшықты материалдарды өңдеу технологиясы» пәні бойынша педагогтарды аттестациялауға арналған тест.

№	Тақырып	№	Тақырыпша
01	Талшықты материалдар технологиясы	01	Талшықты материалдар технологиясы пәніне кіріспе. Талшықтарды алғашқы өңдеудің кезеңдері. Шитті мақтаны бөлек партияларға бөлу.
02	Талшықты материалдарды қабылдау, сақтау	02	Шитті мақтаны қабылдау. Шитті мақталарды жабық қоймаларда сақтау. Жабық қоймаларда сақтау шарттары.
03	Шитті мақталардың ылғалдылығы.	03	Шитті мақтаның ылғалдылығын анықтау. Шитті мақталардың қоқыстылығын анықтау.
04	Талшықты материалдарды кептіру.	04	Талшықты материалдарды, шитті мақтаны кептіру. Кептіру процестерінің маңыздылығы. Кептіру агрегаттарының жұмысы
05	Талшықты материалдарды тазалау.	05	Шитті мақтаны тазалау. Шитті мақтаны тазалаудағы механизмдер мен агрегаттар.
06	Шитті мақтаны джинирлеу	06	Шитті мақтаны джиндеу кезеңі. Джин түрлері және олардың жұмыс жасау ерекшеліктері. Джиндерге қызмет көрсету.
07	Линтерлеу және делинтерлеу үрдісі	07	Линтерлеу және делинтерлеу үрдісі. Линтер үрдісіндегі қолданылатын жабдықтар және олардың жұмыс жасау ережелері.
08	Престеу және буып-түю	08	Дайын болған мақта талшықтарын буып-түю
09	Талшықты материалдардың сорттарын және класстарын анықтау	09	Талшықты материалдардың сорттарын және класстарын анықтау. Талшықты материалдардың сорттарын және класстарын аспаптармен анықтау. Талшықты материалдардың түрлері. Өнімдердегі ақаулардың пайда болу себептері және оларды жою жолдары.
10	Талшықты қалдықтарды өңдеу	10	Мақта тұқымын және талшықты қалдықтарын механикалық тасымалдау құралдары. Мақта шитіне және линттерге қойылатын талаптар.

11	Өндірістік бөлімдердің жұмысын ұйымдастыру және жоспарлау	11	Өнімдегі ақаулардың пайда болуын анықтау және талдау. Мақта шикізатының сапасының төмендеуі және олардың алдын алу. Джинирлеу кезіндегі сапаның төмендеуі және олармен күресу.
Мәнімәтіндік тапсырмалар (мәтін, кесте, графика, статистикалық ақпараттар, суреттер және т.б.)			

4. Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:

Талшықты материалдар технологиясы пәніне кіріспе: Талшықты материалдар технологиясы пәніне кіріспе. Талшықтарды алғашқы өңдеудің кезеңдері. Шитті мақтаны бөлек партияларға бөлу.

Талшықты материалдарды қабылдау, сақтау: Шитті мақтаны қабылдау. Шитті мақталарды жабық қоймаларда сақтау. Жабық қоймаларда сақтау шарттары.

Шитті мақталардың ылғалдылығы: Шитті мақтаның ылғалдылығын анықтау. Шитті мақталардың қоқыстылығын анықтау.

Талшықты материалдарды кептіру: Талшықты материалдарды, шитті мақтаны кептіру. Кептіру процестерінің маңыздылығы. Кептіру агрегаттарының жұмысы.

Талшықты материалдарды тазалау: Шитті мақтаны тазалау. Шитті мақтаны тазалаудағы механизмдер мен агрегаттар.

Шитті мақтаны джинирлеу: Шитті мақтаны джиндеу кезеңі. Джин түрлері және олардың жұмыс жасау ерекшеліктері. Джиндерге қызмет көрсету.

Линтерлеу және делинтерлеу үрдісі: Линтерлеу және делинтерлеу үрдісі. Линтер үрдісіндегі қолданылатын жабдықтар және олардың жұмыс жасау ережелері.

Престеу және буып-түю: Дайын болған мақта талшықтарын буып-түю.

Талшықты материалдардың сорттарын және класстарын анықтау: Талшықты материалдардың сорттарын және класстарын анықтау. Талшықты материалдардың сорттарын және класстарын аспаптармен анықтау. Талшықты материалдардың түрлері. Өнімдердегі ақаулардың пайда болу себептері және оларды жою жолдары.

Талшықты қалдықтарды өңдеу: Мақта тұқымын және талшықты қалдықтарын механикалық тасымалдау құралдары. Мақта шитіне және линттерге қойылатын талаптар.

Өндірістік бөлімдердің жұмысын ұйымдастыру және жоспарлау: Өнімдегі ақаулардың пайда болуын анықтау және талдау. Мақта шикізатының сапасының төмендеуі және олардың алдын алу. Джинирлеу кезіндегі сапаның төмендеуі және олармен күресу.

5. Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы: тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: базалық деңгейде (А) – 25 %; орташа деңгейде (В) – 50 %; жоғары деңгейде (С) – 25 %.

Базалық деңгейдегі тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, түсушінің ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен ұғымдарды пайдалануға негізделген.

Орташа деңгейдегі тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге, дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген.

Жоғары деңгейдегі тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, мәселелерді шешу үшін білім мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған.

6. Тест тапсырмаларының формалары: Бір дұрыс жауапты және бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдауға арналған жабық формадағы тест тапсырмалары.

7. Тест тапсырмаларын орындау уақыты:

Бір тапсырманы орындаудың орташа ұзақтығы 1,5 – 2 минутты құрайды.

8. Бағалау:

Аттестация кезінде тестілеудің жиынтық балы есептелінеді.

Бес жауап нұсқасынан бір дұрыс жауап таңдалған тапсырма үшін – 1 балл, дұрыс орындалмаған тапсырмаға – 0 балл алады.

Бірнеше жауап нұсқасынан барлық дұрыс жауаптар үшін – 2 балл, жіберілген бір қате үшін – 1 балл, екі және одан көп қате жауап үшін – 0 балл беріледі.

9. Ұсынылған әдебиеттер тізімі:

1. «Технология и оборудование отрасли» Х.Т Ахмедходжаев, А.А Умаров, 2015г
2. Мақта өндірісінің ұйымдастыру және кәсіпкерлікті жоспарлау, Б. Сериков, Шымкент-2004ж.
3. «Талшықты материалдарды өңдеу технологиясы» мамандығы бойынша ҚР Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты, Астана, 2007.
4. Қыдырбаев А.О, Шардарбек М.Ш, Джамалов А.А., «Талшықты материалдарды өңдеу технологиясы», Нұр-Сұлтан, 2020
5. «Товароведение хлопка» Малик Азимханович Бабаджанов, 2014г